

Hagar upp rökk tú ekki hesa ferð Pauli



Tá maður, ið valdi sær ófýggjaligt skringingarlæg sum eykenni, fer at seta treytir um høgt stöði í skringing annara fyrri at hann kann svara, man mangur smírkast.

Man hann vera so blindur um eigna framferð, ella er tað avdúking av henni, honum ekki hóvar?

Tá ein setir treytir fyrri framhaldandi at fara leysliga um sannleikan, framhaldandi at leggja øðrum annað í munnen enn tey hava sagt, framhaldandi brongla verunleikar við at vevja óverunligt fjas uppi, og framhaldandi at hála próvferlsur — sum als ekki eru próvferlsur — upp úr gandahattinum, so má ein »vera langt úti«.

Er mátið fyrri stöðið í skringingini harafturat, at eingin skal loyva sær at avdúka slíkt hóttag, sum omanfyrir nevnt, so má ein vera upp aftur »longri úti«.

Stuttligt kann tað helst ekki vera hjá manni, sum í 6 ár hevur spælt politikk, og uttan ábyrgd fyrri fylgjunum av tí, hann segði, hevur kunnað skrivað allar nær krønikor honum lysti, nú at vakna av tí kravi til reinføri og sannføri, sum føroyingar seta — ikki til Paula Ellefsen — men til lögmannsembættið.

Júst tí hetta má vera tungt, gav eg Paula E. tann tjansin, at skriva skeivu frásøgn hansara, um hvønn lut skipasøluar áttu í útflutningstølvum, uppá tørvandi kunnleika til viðurskiptini aftanfyrir tøluni, og vildi í fyrsta umfari ekki leggja lögmann undir at siga ósatt við vilja.

Men tókkin var, at hann »framfýrur« og roynir í Dimmalætting í grein við 7 brotum, at gera tað satt, sum hann segði ósatt í samrøðuni við útvarpið 5. januar 1981.

Man hann framvegis — sum hann gjørdi í andstöðutið sini — »spekulera« í tí, at Dimmalætting kemur í so nógv fleiri hús enn Sosialurin, soleiðis, at í Dimmu ber væl til, fyrst at seta tað sum stöð í Sosialinum á havðið, og síðan svara sum einum hóvar, tí tá vera tað jú so mong — og helst sambandsveijarar — sum ikki varnast tá keisarinn verður nektaður.

Kortini virði eg lögmannsarvið so mikið, at Pauli E. skal fáa ein tjansin enn, og er hann, at eg góðtáki, at honum tørvur

tíð til at venja seg til at halda seg til sannleikan og bert sannleikan.

Hóast Pauli E. í fleiri av teim 7 brotum leggur mæð hugsanir og grundir í hug og orð í munnen, sum als ekki kunnu takast úr grein mini, skulu tey øll eiga eina litla viðmerking:

1. Greinin gjørdist long tí eg í forhond legði talttilfarið fram, sum prógvaði hvønn lut søla av skipum við framleiðsluorku átti í útflutninginum, sum var farin um milliardina. Stríkað vóru í 1980 úr skránni 10 skip, og sølupeningurin — 33 mill. kr. — iroknaður. Talan var sostatt ikki um 20 av »okkara allarmest effektivu«, sum Pauli E. segði.

Harafturat evdurgav eg orðarætt úttalilsini hjá Paula fyrri at hann ikki skuldi siga, at hann segði nakað annað.

Tó dettur hann í hesa veitina og roynir »nonchalant« at broyta sini egnu orð.

2. Tað er eitt sera sterkt argument at sláa fast, at Atli P. Dam er »firtin«. Tað tekur ansni burtur og ger tað lættari »nonchalant« og »elegant« at gera 10 til 14 og síðan 14 til 19 og so — »keine hekserei« — har siggja tit, at orsök-in til útflutningsvæktur-in er skipasøla. Hetta, hóast hann júst hevði fingið prógvað, at skipini, hann nevnið í 2. broti fyrri at rokka 19 ikki eru tald við, tí tey eru ikki stríkað.

At bert eini 3 av teim stríkaðu skipunum kundu roknað at hava eina hampa framleiðsluorku spælið onga rollu — talan er um »okkara allarmest effektivu« skip.

Annaðhvørt kennir hann alt ov litið til veiðu-ein einstøku skipanna, ella hevur hann sett alt ov stórar vónir til, at Rókur, gamli Teistin, Sjóborgin (100 ár) og Dugvan kundu gerast høvuðsálit í flota okkara.

At nøkur effektiv skip standa fyrri at verða stríkað er sjálvandi harmligt, men mæð kunnugt, hava ánararnir av hesum allir sum ein ætlanir um at útvega sær eins effektiv og effektivari vinnutól.

3. Eisini í hesum broti er høvuðsargumentið at Atli P. Dam er firtin, men harumframt hevur hesin Atli mett tað sum »roysnisverk« at skip fyrri 42 mill. kr. eru innflutt.

Á ja, mangt fær ein lagt í munnen og í hugsan.

Persónliga innflyti eg eingi skip og havi sostatt ikki roynt at gera »roysni«, harnæst avmarkaði fráfrána landsstýrið — sum Pauli E. sjálvandi veit — í ávisan mun skipainnflutningin. Men vildi ein framt »roysni« kundu saktans skip í hópatali og fyrri mangar milliðir haft fingið innflutningsloyvi, tí nógv var vóru umsóknirnar.

4. Kann ein sláa fast, at »Atli P. Dam fróist yvir skipasøluarar«, so er jú lætt at prógva »at hann er langt úti«. Tá heldur ein seg hava skorið mannin so mikið niður — og bert tað er jú endamálið — at tað skilgøða í, at skipini hava slíkt søluvirði, at úrskifting kann fremjast, verður gloymt. Somuleiðis tað skilgøða í, at seljararnir framvegis royna at vinna nakað burtur úr samskiptinum við nýggju ánararnar.

5. Í hesum broti roynir Pauli E. beinleiðis at siga, at hann segði ikki tað, sum hann segði.

Men tað er eingin mis-skiljing, at Pauli E. segði seg ongan vónir at hava viðvikjandi rælkjum í Grønlandi. Hetta sigur hann seg ikki hava úttalað seg um. Men lesur ein orðarættu endurgevingina í grein mini sæst, at júst hetta sigur hann.

Hinvegin visti hann ikki við einum orði á hvat ljóðaði um útlitið í fjør. Legði bert fráfrána landsstýri í munnen, at litið og einki var at gera í vesturgrønlandi.

Orðatakið sigur: »Litið kemur av litali vón«, men sjálvandi hevði fráfrána landsstýri eins og vant gjørt alt fyrri at varðveita møguleikar í Vesturgrønlandi. Tá á stóð har í 1980 settu vit hart imóti hørðum yvirfyrri rikisstjórnini og vunnu.

6. Handan flogfarasøgan er helst lika litið undirbygd sum restin og tí ikki nýtilig sum grund undir svartaspá um vinnu-møguleikar okkara.

Vit hava í mong ár haft hundradir av føroyingum siglandi úti. — Ja sjálv Paula eina tíð. — Hesir dugna Føroyum væl, men politikkur okkara hevur kortini miðað imóti at útvega flest møguligum arbeiði við føroyskum vinnutólum. Hetta gevur samfelagsliga sæð frægestu kapitalskanan, og stuðlar betri høvuðsendamálinum, at flest møgulig av teim, sum kenna seg

føroyingar at vera, kunnu eiga sess her heima.

Tey landsstýrisskeið, javnaðarflokkurin hevur átt lut í, er talið av hesum vaksið, meðan tey skeið, borgarligir flokkar ráddu — eitt nú 1950—58 við sitandi samgongu — er gingið skeiva vegin.

Fyrri seinasta 10-ára skeið eru fólkatalsagtöl-ini hesi:

1970: 38.610 íbúgar

1980: 43.320 íbúgar, og er hetta í ovara enda av teim fólkatalsmetingum, ráðgevandi nevndin setti upp í byrjanini av skeiðnum.

Hetta 6. brotið um »hvør hevur skyldina« av skipasølu, avdúkaði meira enn annað, at politiskt talv fyrri Paula Ellefsen mest er argan, speirakan, reingjan av tí, mótstöðumaðurin verunliga segði, og afturvisan av ætlanum, sum Pauli sjálvur hevur lagt honum í

huga. Hartil avdúkaði øll greinin einaferð enn, at Pauli Ellefsen hevur eitt sera »nonchalant« og linligt hóttagal mótvegis verunleika og sannleika.

7. Hetta brotið lýsir treyt Paula til stöðið í skringing.

Eri samdur í, at politisk skringing eigur at liggja á einum høgum og álvarssamum stöði.

Hesum fær Pauli Ellefsen sera torført við at rokka, og hesa ferð misheppnaðist tað fullkomuliga.

Men, um ikki Pauli E. sjálvur — so tó lögmaður — noyðist framvir at royna at streva seg upp frá tí stöði, sum bert tveir aðrir menn í føroyskum blaðheimi standa á ídag.

Pauli Ellefsen sjálvur kann so fyrri at svara seta treytir sum hann vil. Føroysk politisk skringing gerst ikki fátækari, um færri greinir av hasum

kalibrinum koma fram.

Sjálvur vil eg á ongan hátt seta treytir til stöði Paula. Í tí, sum í øðrum, fær hann ikki torført við at liva upp til vónirnar, bert ein litil bæti kann hómost, hevur hann gjørt tað.

Men í tann mun tíðin fer at loyva vil eg rættleida — ikki Paula — men lögmann og royna at medvirka til og tryggja, at føroyingar kunnu fáa álit á, at orð lögmanns eru eftirfarandi.

Vónandi kann hetta gerast uttan at ein noyðist at kava niður á stöðið, Pauli E. skal streva seg upp í frá.

Í Havn 21/1—1981
Atli P. Dam

Frískur — ikki frískur

Tað er hugstoytt at vera brekaður, og skamm fái tann, ið frískur er, at gera sær av gaman av brekaðum fólki, og tað hjálpar tann brekaði fær.

Ætlanin hjá »Frískur« í Dagblaðnum 16. januar, var nokk eisini at vísa á tær ringu umstøðurnar tey brekaðu hava. Men tá skringing er byrjað, misti »Frískur« tráðin, og byrjar í staðin at finna at tí pensión, ið er fallin í lut hjá tí brekaða at fáa. Sjálvur rokni eg við, at øll tey, ið skulu skriva undir ymsk papír, aðrenn ein fær pensión, gera tað ikki uttan tað er heimild at fáa pensión.

Aðrenn eg trivi í brot úr brævi tygara, vil eg inniliga heita á øll:

Latið 1981 verða nýtt til tað endamálið, ið ST hevði við tí.

At tað skal vera so niðurstøddi at vera noyðdur at móttaka pensión, kann bara ein frískur fáa um sín mun.

Í sjálvum sær veitir pensiónin onga gleði: soleiðis stóð í brævinum, jú so, men hetta kann týðast á mangan hátt. Og tá ein minnist tíðina tá eingin pensión var, kona og børn mátti líða undir hesum, tá kann ikki sigast annað enn at gleði er at fáa hjálpar í dag.

Tað hendi seg meira enn so at ein noyðist biddargongd, men ikki fór ein í flokk sum nú verður gingið og bidda. Tað var oimussutiðin við lit. Tí hugsi eg, at um øll hesi fólk, ið ganga runt í flokk nú og savna til ymsk brek, istaðin hevði farið í flokk til politikarnar, so kanska tað hevði givið meira enn innsavningarnar.

Tann brekaði, ið fær møguleikan at fáa pensión, feli seg ikki á sama hátt sum áður — ein ónytt. Hann kann vera við til at upphalda familíuni, eins og tá hann var frískur, og betalar skatt sum ein og hvør annar.

Tað vóru nøkur onnur orð, ið festi seg við at lesa grein tygara, og sum eg ynski at viðmerkja.

Vanahugsan fyrr ferð: Tað er so langt í frá enn, so væl vordi at tað er ein vanahugsan hjá myndugleikunum at lata ein líkamsbrekaðan fáa stöðul.

Vanahugsan aðru ferð: At taka synd í brekaðum, gera øll, ið ganga og savna pening til tey. Gamalt var, at savna pening inn til fólk, ið vóru í neyð, — mist hús og heim vegna kriggi ella annað, tí vit tóku synd í teimum. Men í Føroyum savnast peningur inn til menniskjur, ið samfelagið

átti at havt ábyrgd av.

Útroknað í peningi: Tað er vist bara ein persónur í Føroyum, ið er kendur fyrri at roknað út í peningi hvat tey brekaðu kosta.

»Er hann nevndur er hann kendur«.

Veita gleði í livinum: Um »Frískur« nú hevur heilsuna framvir og liv lagað, koma tygam kanska ein dag at fáa ellispensión. Hvat má tað vera ein trygd fyrri tygam í dag at vita hetta. Og kanska verður tað ein av tygara, ið kemur at hava um hendi at avgreiða avlams- og ellisrentuna, tá fara tygam eisini at fegnast um arbeiðið, ið viðkomandi ger.

Til seinast til tann, ið kallar seg »Frískur«, vil eg bera mitt ynski. At lagnan má verða tygam so, at tygam ikki ein dag verða tað ið kallast »ikki frískur«. Men um so skuldi hent so veit eg av royndum, at tygam fóru at siggja tað, sum eina gleði at Føroyar eru komin so langt at pensiónin er til øll, ið treingja hana.

Ein, ið veit um tíðina, tá eingin pensión var í Føroyum